

Dissabte, 26 de Febrer de 2005, Aula 0.3 UB

Seminari 101

La Carta de la Terra en l'educació intercultural per la pau, el desenvolupament i la cooperació. Testimoni de les Illes.

Guillem Ramis i Moneñy

Ponència

Vivim Plegats és un programa intercultural d'educació per la pau i la cooperació que es va iniciar l'any 2000 des de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears i va arribar a setanta-una escoles d'educació infantil, primària i secundària. L'any 2005 el programa ha deixat d'estar impulsat per l'administració pública però moltes escoles el continuen amb l'estudi i la pràctica dels documents que s'han creat. Aquest programa educatiu va néixer amb l'objectiu d'atendre i gestionar la realitat social de la nova immigració a les Illes Balears des de l'àmbit escolar. El primer any de funcionament del programa es va centrar en treballar la *Convenció sobre els drets de l'infant*, i des de l'any 2002 es va començar a treballar entorn a la *Carta de la Terra*, de la qual se'n van editar tres adaptacions en català i dos llibres il·lustrats (per a alumnes de diferents edats). Aquestes adaptacions es van traduir a onze idiomes per a ser comentades en l'ambient familiar dels nouvinguts.

Els principis de la *Carta de la Terra* es desenvolupen de forma reflexiva, activa i lúdica: *La Terra és la nostra casa. Som part d'un immens univers. El que podem fer. Respecte i cura dels éssers vius. A la vida tot va unit. Cada persona ha de tenir el que necessita per viure. No a la guerra, sí a la pau.*

El projecte "Conèixer i viure la *Carta de la Terra*" s'aplica des de l'any 2003 en el Col·legi Blanquerna (Marratxí, Mallorca). Els infants, des dels cinc anys, treballen l'adaptació corresponent a la seva edat amb dibuixos, narracions, jocs i representacions teatrals. El professorat va rebre orientacions pedagògiques i material didàctic específic. Els alumnes de deu i onze anys desenvolupen el projecte globalment en totes les matèries del curs. Durant el curs 2003-2004 es va establir correspondència escolar, tant per correu postal com per correu electrònic, amb escoles d'Austràlia, Brasil, Canadà, Colòmbia, Romania, Rwanda i Senegal. Tots els alumnes van elaborar un dossier personal i, després d'un taller de fotografia, van

confeccionar la seva pròpia Carta de la Terra amb fotografies, les quals també van servir per elaborar un CD.

La Carta de la Terra, eix axiològic del *Fòrum d'infants*, en el *Fòrum Social de Mallorca*

Es parteix del principi que és necessari educar els infants com a ciutadans del planeta Terra i hereus de tots els seus valors i riqueses per tal que en el futur contribueixin a canviar el sistema de vida que avui destrueix la naturalesa i la societat. Seguint el lema "Un altre món és possible" nascut del Fòrum Social Mundial de Porto Alegre, es crea el *Fòrum Social de Mallorca*, amb l'objectiu de treballar per construir una societat més justa, responsable, amigable i feliç, i dins d'aquest fòrum també té lloc el *Fòrum d'Infants*, el qual incorpora, com a fonament de la trobada, la *Carta de la Terra*. S'apunta que actualment potser esdevindria positiu fer una revisió de la *Carta de la Terra* amb l'objectiu d'adaptar-la als canvis socials i a la nova realitat mundial.

Debat

Es pregunta com reben els claustres de professors aquest projecte. La resposta és que hi ha claustres que cooperen amb la iniciativa i d'altres que s'hi mostren més reticents. També s'apunta que des de l'administració s'hauria de donar més suport a aquesta iniciativa. El debat es centra sobretot en com s'apliquen aquests principis i valors dins les aules i com es pot aconseguir que els infants i adolescents els interioritzin. En aquest sentit es comenta que cal vigilar en no enfocar aquests programes des d'una perspectiva massa folklòrica.

Es dona força consens en considerar que el treball de la interculturalitat s'ha de basar en el dret d'oportunitats i que per aconseguir-ho és bàsic tenir un projecte d'escola amb serveis d'acollida als nouvinguts i que tots els alumnes tinguin accés als mateixos serveis, com poden ser les activitats extraescolars i el servei de menjador.

També s'apunta que a vegades resulta més complex treballar aquests continguts a secundària doncs en aquesta etapa, a l'aula i sobretot en hores no lectives, la separació entre grups és més important, i concretament es fa referència a la segregació en funció de l'origen cultural dels alumnes. Finalment, s'apunta que la solució no l'ha de donar només l'escola, sinó que la comunitat en general ha de participar per millorar les relacions interculturals.